

Protokół

19. posiedzenia 5. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 6. października 1882.

Początek o godz. 11. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze posłowie: Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan.

Obecnych posłów 125.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokół z 17. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie poczyniono zarzutów, a protokół 18. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzania złożony.

Sekretarz p. Jasiński Józef odczytuje treść petycyj wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 6. października 1882, a przydzielonych następującym komisjom: podatkowej Nr. 598, 604, 606; petycyjnej Nr. 600, 602, 609 do 612; budżetowej Nr. 601, 608; drogowej Nr. 603; administracyjnej Nr. 605; Wydziałowi krajowemu jako komisji przydzielono Nr. 599, 613.

Do petycji Towarzystwa ochrony mniejszej własności ziemskiej w Mielcu w sprawie Banku włościańskiego Nr. 607. zabiera głos poseł Krukowiecki i wnosi, ażeby petycja ta w Wysokiej Izbie odczytaną została.

Izba uchwała ten wniosek, o sekretarz p. Jasiński Józef odczytuje tę petycję.

Do petycji Nr. 614 mieszkańców gminy miasta Wieliczki w sprawie zniesienia tamże prawa propinacyi, zabiera głos p. Scipio i czyni wniosek, aby petycja ta przekazaną została Wydziałowi krajowemu jako komisji z poleceniem, by w ciągu bieżącej sesyi sejmowej zdał sprawę.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Komisarz rządowy Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski odpowiada na interpelację p. Mileskiego w sprawie pomnożenia posterunków żandarmeryi.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest pierwsze czytanie wniosku p. Polanowskiego o utworzenie dwóch posad kanoników, przy gr. kat. kapitule metropolitalnej Lwowskiej na koszt funduszu krajowego.

Poseł Polanowski wniosek swój motywuje i wnosi, ażeby został odesłany do komisji administracyjnej.

Po przemówieniu p. ks. Korzyńskiego uchwała Izba wniosek p. Polanowskiego

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Grossa w przedmiocie opodatkowania przemysłu gorzelnianego.

P. Gross wniosek swój motywuje i wnosi, ażeby został przekazany komisji kultury krajowej.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie wydawania przez Bank krajowy obligacji w celu udzielania pożyczek na budowanie szkół i ich uposażenie.

Sprawozdawca poseł Wodzicki Henryk uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm uznając, że kredyt amortyzacyjny udzielany gminom lub powiatom na budowanie budynków szkolnych jest pożądany — odstępuje sprawę tę Wydziałowi krajowemu do właściwego postąpienia“.

Poseł Mecunowicz wnosi do tego wniosku następującej treści poprawkę:

Po słowach: „na budowanie budynków szkolnych“ raczy Wysoki Sejm dodać: „jak również należyte ich urządzenie i zaopatrzenie w przybory i pomocnicze środki naukowe“.

Izba nie popiera tej poprawki, a po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o prośbach gmin miast Brzeżan, Stryja, Sanoka i Jasła, względem zaprowadzenia c. k. Sądów obwodowych w tych miastach.

Sprawozdawca p. Waygart uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się ponownie c. k. Rząd, ażeby w myśl uchwał sejmowych z 15. grudnia 1873 r., 14. maja 1875. 5. października 1878 i 24. lipca 1880 jak najrychlej ustanowił i w życie wprowadził c. k. Sądy obwodowe w Brzeżanach. Sanoku, Stryju, Jaśle i Czortkowie.“

Izba uchwała ten wniosek bez dyskusji.

Przystąpiono do sprawozdania komisji kultury krajowej o wniosku p. Chrzanowskiego, dotyczącym się regulacji rzek i ochrony lasów.

Sprawozdawca p. Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm powziąć raczy następującą uchwałę:

U C H W A Ł A .

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd:

I. Aby ułożył *systematyczny plan* regulacji wszystkich rzek spławnych *począwszy od ich źródeł* i dopływów tych rzek a zarazem, aby oznaczył czas, w którym plan ten ma być wykonany.

II. Aby dla wykonania tego całego planu regulacji rzek, przedłożył Rząd odpowiednie projekty ustaw Radzie państwa i Sejmowi krajowemu, o ile przedmiot należy do kompetencji tych ciał ustawodawczych. Ponieważ zaś ze zwykłych dochodów państwa nie można wyznaczyć *sum dostatecznych* dla wykonania systematycznego planu regulacji rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, powinien c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy upoważniającej do zaciągnięcia za poręczeniem państwa, *oddzielnej pożyczki na regulację rzek* we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa.

III. Aby z tej sumy ogólnej na regulację rzek przeznaczonej, a uzyskanej przez pożyczkę państwową, wyznaczono *oddzielną kwotę dłu Galicyi w tej wysokości*, jaka z ogólnego planu regulacji rzek okaże się potrzebną dla uregulowania rzek w Galicyi.

IV. Aby c. k. Rząd starał się, iżby z tej pożyczki zaciągniętej na regulację rzek wyznaczano corocznie na ten cel sumy stosunkowo tak wielkie, iżby cały plan regulacji rzek wykonany został w oznaczonym okresie czasu.

V. Aby c. k. Rząd powiększył inżynierią wodną w Galicyi, zreorganizował istniejące przy Namiestnictwie galicyjskiem biuro robót publicznych i rozszerzył atrybucye Namiestnictwa przyznając mu prawo rozporządzania sumami wyznaczanemi corocznie przez Radę państwa na regulację rzek w Galicyi, a rozporządzania według planu regulacji rzek zatwierdzonego przez Rząd, ale bez odnoszenia się do Ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacji potrzebnych w skutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki.

VI. Sejm wzywa powtórnie c. k. Rząd, aby ułożył i na drodze przez konstytucyę wskazanej przedłożył projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów szczególnie w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni.

W rozprawie ogólnej zabiera głos p. Badeni, a po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Do punktu I. wniosku komisji czyni p. Romanowicz poprawkę, a mianowicie wnosi, ażeby punkt I. opiewał jak następuje:

I. „Aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożył i t. d.“ (reszta według wniosku komisji).

Izba poprawkę tę popiera.

Po przemówieniu p. komisarza rządowego Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego i Sprawozdawcy uchwała Izba punkt I. według wniosku komisji a odrzuca dodatek p. Romanowicza.

Izba uchwała dalej w oddzielnem głosowaniu punkta II, III, IV, V i VI wniosku komisji bez rozpraw, a uchwalwszy na wniosek p. Chrzanowskiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej nad wnioskiem posła Jana Stadnickiego, tyczącym się regulacji rzek za sławne dotąd nie uznanych.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm uznając już dziś w zasadzie potrzebę przyczyniania się z funduszu krajowego rocznymi zasiłkami do wysokości 33% do regulacji rzek za sławne dotąd nie uznanych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby rokowania z c. k. Rządem co do kwoty corocznie na ten cel przeznaczyć się mającej i w ogóle co do organizacji władz technicznych, z zapewnieniem wpływu organów autonomicznych na ocenienie potrzeb, układanie preliminarzy oraz na wykonanie robót regulacyjnych przeprowadził, a sprawozdanie o tych rokowaniach wraz z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesji Wysokiemu Sejmowi przedłożył“.

Po przemówieniu p. komisarza rządowego, wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego i Sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Waygarta, względem nadania osobnych statutów dla 13-tu znaczniejszych miast.

Sprawozdawca poseł Fruchtman uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po wysłuchaniu zdania reprezentacyi znaczniejszych miast w kraju naszym, zbadał, czy i o ile byłoby pożądanem miastom tym osobną ustawę gminną lub specjalne statuta nadać, i by na przyszłej sesji sprawozdanie a ewentualnie pozytywne wnioski Sejmowi przedłożył“.

P. Popiel Jan wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Przemawiają jeszcze pp. Romanowicz, Grocholski, Krukowiecki, Popiel Jan, a po przemówieniu Sprawozdawcy uchwała Izba wniosek p. Popiela Jana przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na sobotę 7. października 1882 na godzinę 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 20. posiedzenia 5. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w Sobotę dnia 7. października 1882 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału kraj. w przedmiocie bezpłatnego ustąpienia gruntu pod budowę zakładu dla anatomii patologicznej w Krakowie. — Sprawozdawca p. Hoszard.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na r. 1883 folwarku w Dublanach. — Sprawozdawca p. Scipio.

Sprawozdania o petycyach, a mianowicie:

A. Petycyje, obciążające budżet:

1. Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ o subwencyę.
2. Towarzystwo pszczelniczo-ogrodnicze o subwencyę. — Sprawozdawca p. Pławicki.
3. Dyonizy Dub, kierownik szkoły w Drohobyczu o dodatek pięcioletni.
4. Rada szkolna miejscowa na Zwierzynie pod Krakowem o przeniesienie gminy Półwie zwierzynieckie do II klasy pod względem płac nauczycielskich. — Sprawozdawca poseł Wojciech Dzieduszycki.

B. Petycyje nie obciążające budżetu:

5. Stefan Russocki, Władysław Koczorowski, Michał Zawadzki, Karol Jelonek, Władysław Marcinkowski, Henryk Strnad, Kazimierz Skwirzyński i Kornel Dauksza, dyurniści Wydziału krajowego o veniam aetatis.
6. Eugeniusz Engel i Wincenty Brzyski, dyurniści Wydziału kraj. o veniam studiorum.
7. Henryk Młyński, sekretarz Rady powiatowej w Rohatynie o posadę przy Wydziale krajowym. — Sprawozdawca p. Lenartowicz.
8. Gmina Nowy targ o zaprowadzenie tamże gimnazjum państwowego.
9. Towarzystwo oświaty ludowej w Nowym targu o reorganizacyę szkół ludowych w tamtejszym powiecie
10. Nauczycielki prowizoryczne szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie, o stabilizacyę, ewentualnie o podwyższenie płac.
11. Stanisław Zarahski o wskrzeszenie Towarzystwa dla książek elementarnych. — Sprawozdawca p. Romanowicz.
12. Gmina Tuchla o zapomogę dla poszkodowanych wylewami rzeki Opór i o regulacyę tej rzeki; zaś gminy Dobromil i Huczko o subwencyę na budowie wodne.
13. Właściciele sianożęci „Staw Połtewski“ w Glinianach o regulacyę rzeki Połtew. — Sprawozdawca p. Merunowicz.
14. Towarzystwo gorzelników o urządzenie praktycznej szkoły gorzelnictwa.
15. Joachim Baron Rosé o subwencyę na urządzenie praktycznego kursu gorzelnictwa. — Sprawozdawca p. Gross.
16. Rada gminna miasta Biecz o utworzenie nowego Sądu powiatowego tamże. — Sprawozdawca p. Jasiński Józef.
17. Gminy powiatu Myślenickiego o uchylenie nadużyć przy rybołówstwie na rzece Skawie. — Sprawozdawca p. Sanguszko.
18. Gmina Rozwadów o pożyczkę 20.000 zł. na odbudowanie spalonych domów. — Sprawozdawca p. Zucker.
19. Gminy Kozłów, Dmuchańce i Pokropiwna o wyłączenie z okręgu Starostwa i Sądu w Złoczowie a przyłączenie do okręgu Tarnopolskiego. — Sprawozdawca p. Bartmański.

20. Połączone administracyjnie gminy Tywonia i Szczytna o rozłączenie. — Sprawozdawca p. Czajkowski Jan.
21. Stanisław Vogel, kierujący nauczyciel w Janowie o policzenie mu lat służby i dodatek pięcioletni. — Sprawozdawca p. Zborowski.
- Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 10. po południu.

We Lwowie dnia 6. października 1882.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze :

Czajkowski Alfons w. r.

Jasiński Józef w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 6. października 1882.

598. Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego pp. Paszkowskiego z prośbą Towarzystwa rolniczego okręgowego w Jaśle o wstrzymanie egzekucyi podatków, względnie o opust tychże, z powodu klęsk elementarnych.
599. Wydział powiatowy Stryj p. p. Merunowicza o zapomogę dla włościan powodzią dotkniętych.
600. Gmina Krasne p. p. Wesołowskiego o zapomogę dla pogorzalców.
601. Jan hr. Tarnowski p. p. Skalkowskiego o subwencyę dla spółek wodnych w pow. Mieleckim.
602. Gmina Lisowice p. p. Merunowicza w przedmiocie odebrania jej przedsiębiorstwa dostawy szutru dla dróg rządowych.
603. Jerzy Pospiechal, przedsiębiorca dostawy konserwy dla drogi krajowej w Tarnopolu p. p. Wohlfartha o podwyższenie ceny szutru na lata 1882—1884.
604. Ambroży Chmielewski p. p. Krukowieckiego w sprawie rozkładu podatku gruntowego.
605. Gminy Dobra-Szlachecka i Rustykalna p. p. Michała Popiela o przydzielenie ich do Starostwa Sanockiego
606. Wydział powiatowy Podhajce p. p. Torosiewicza w sprawie wprowadzenia nowych norm egzekucyjnych, celem ściągania podatków.
607. Towarzystwo ochrony mniejszej własności ziemskiej w Mielu p. p. Reya w sprawie interesów pieniężnych Banku włościańskiego.
608. Eugeniusz Radecki p. p. Pławickiego o subwencyę dla córki Stanisławy, w celu kształcenia jej w muzyce.
609. Petronela Dendor p. p. Skalkowskiego o zapomogę.
610. Jerzy Zieleniak p. p. Bazylego Kowalskiego o zapomogę.
611. Anna Rott p. p. ks. Chelmeckiego o zapomogę.
612. Marya Klepus p. p. ks. Chelmeckiego o zapomogę.
613. Wydział powiatowy Buczacz p. p. Władysława Wolańskiego o subwencyę dla dotkniętych klęskami elementarnymi mieszkańców tamtejszego powiatu.
614. Mieszkańcy gminy miasta Wieliczki p. p. Mycielskiego w sprawie zniesienia prawa propinacji w mieście Wielicze.

